

ABC ZAWODOWEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ (14)

Zawodowa odpowiedzialność cywilna rzeczownika patentowego

Wśród dziesięciu osób, które przypadkowo zapytałem, czym zajmuje się rzecznik patentowy, tylko dwie w miarę dobrze określiły rolę, jaką pełni on w naszym życiu społeczno-ekonomicznym. Ta problematyka jest mało znana, przez wielu jakoś bardzo abstrakcyjnie pojmowana, jakby nie dotyczyła naszego życia codziennego.

Rzecznik patentowy – ta nazwa określa specjalistę, inżyniera lub prawnika, który świadczy pomoc prawną lub techniczną z zakresu własności przemysłowej, intelektualnej podmiotom gospodarczym oraz osobom fizycznym.

Rzecznicy patentowi w Polsce

Jedynie rzecznik patentowy może być pełnomocnikiem przed Urzędem Patentowym RP w postępowaniach, które związane są ze zgłoszeniem lub utrzymaniem ochrony przedmiotów (wartości) własności przemysłowej.

W okresie gospodarki wolnorynkowej, ogromnego rozwoju techniki, technologii, badań naukowych i wdrażania ich wyników do praktyki rola rzeczowników patentowych bardzo wzrasta i staje się czynnikiem zapewniającym ten dynamiczny rozwój.

Rzecznicy patentowi stają się jakby fundamentem innowacyjności we wszystkich dziedzinach życia i ich rola łącznego stosowania prawa i wiedzy technicznej będzie jeszcze wzrastała.

W ostatnich latach dynamicznie rozwijają się startupy, fin-techy itp. podmioty oparte najczęściej na osiągnięciach naukowych i nowatorskich rozwiązaniach. Bez odpowiedniej ochrony własności intelektualnej i przemysłowej takie nowatorskie działania i przedsięwzięcia nie miałyby szans na osiągnięcie sukcesów w kraju i na rynkach międzynarodowych.

Zasady wykonywania zawodu rzeczownika patentowego

Obecnie zasady wykonywania zawodu rzeczownika patentowego określa ustawa o rzecznikach patentowych z 11 kwietnia 2001 (Dz.U. z 2019 r., poz. 1861), która zawiera również organizację i zakres działania ich samorządu zawodowego. Reguluje ona także zasady świadczenia usług (pomocy) w sprawach własności przemysłowej i intelektualnej oraz wymienia wszystkie możliwe formy wykonywania tego zawodu.

Kolejną ważną ustawą – jakby uzupełniającą – jest ustawa Prawo własności przemysłowej z 30 czerwca 2000 r. (Dz.U. z 2020 r., poz. 286), która ustala zakres umocowań rzeczownika patentowego w postępowaniach przed Urzędem Patentowym RP.

Zgodnie z art. 8 ustawy o rzecznikach patentowych, rzecznik patentowy świadczy pomoc techniczną i prawną. Pomoc prawną polega na udziela-

niu porad i konsultacji prawnych, sprawdzaniu stanu prawnego przedmiotów własności przemysłowej, opracowywaniu i wydawaniu opinii, a także na zastępstwie prawnym i procesowym. W tych postępowaniach rzecznik zastępuje adwokata lub radcę prawnego.

Natomiast pomoc techniczna to przede wszystkim opracowywanie opisów technicznych, zgłoszeń do ochrony podmiotów działalności twórczej, które przeznaczone są do wykorzystywania przemysłowego, badania zakresów ich ochrony krajowej i międzynarodowej oraz prowadzenia poszukiwań dotyczących rozwoju techniki w tych zakresach.

Zawód rzeczownika patentowego, podobnie jak adwokata lub radcy prawnego, jest zawodem wolnym oraz należy do zawodów zaufania publicznego. Podobnie jak inne zawody, również rzeczownika patentowego obowiązuje tajemnica zawodowa (tj. tajemnica rzecznikowska) w zakresie wszystkich faktów poznanych w trakcie wykonywania powierzonych rzecznikowi czynności w zakresie udzielonego pełnomocnictwa.

Od rzeczownika patentowego wymagane jest posiadanie bardzo dużej wiedzy z różnych – czasami bardzo od siebie oddległych – dziedzin. Chodzi o ko-

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej rzeczowników patentowych jest obowiązkowe dla rzeczowników, którzy wykonują swój zawód na podstawie umowy cywilnoprawnej lub w kancelarii patentowej. Za rzeczowników zatrudnionych na etacie odpowiada pracodawca. Może on zawrzeć oddzielne ubezpieczenie dla swojego rzeczownika lub rozszerzyć własne ubezpieczenie OC o te ryzyka.

wynalazków, często o bardzo wielkiej wartości finansowej. Stąd konieczne są takie cechy osobowe jak poufność, rzetelność i uczciwość.

Kto może zostać rzecznikiem patentowym

Rzecznik patentowy otrzymuje prawo do wykonywania swojego zawodu z dniem wpisania na listę rzeczowników patentowych i po złożeniu ślubowania. Wtedy

dać językiem polskim w mowie i piśmie.

Ustawa określa także, w jakiej formie rzecznik patentowy może wykonywać swój zawód. W zasadzie dopuszcza się trzy jego formy: na rzecz pracodawcy, czyli zatrudnienie na podstawie umowy o pracę, poprzez kancelarie patentowe, powoływane wyłącznie w celu wykonywania zawodu rzeczownika patentowego, oraz na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej pomiędzy zlecającym a rzecznikiem patentowym.

Odpowiedzialność rzeczownika i ubezpieczenie zawodowej OC

Rzecznik patentowy odpowiada w toku wykonywania zawodu oraz czynności zawodowych na zasadach ogólnych: dyscyplinarnie przed organami samorządu zawodowego, cywilnie zgodnie z Kodeksem cywilnym oraz szczegółowymi przepisami oraz karnie w razie popełnienia czynu prawem zakazanego.

W przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania czynności i zadań przez rzeczownika patentowego może wchodzić odpowiedzialność odszkodowawcza cywilna.

Obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej rzeczowników patentowych objęte są podmioty, o których mowa w art. 16 ustawy o rzecznikach patentowych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1861). Zakres i przedmiot tego ubezpieczenia reguluje rozporządzenie ministra finansów z 20 lipca 2011 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia

rzeczników patentowych oraz osób świadczących na terytorium RP usługi transgraniczne (Dz.U. z 2011 r., poz. 986).

Ubezpieczenie to jest obowiązkowe dla rzeczowników, którzy wykonują swój zawód na podstawie umowy cywilnoprawnej lub w kancelarii patentowej.

Za rzeczowników zatrudnionych na etacie odpowiada pracodawca. Może on zawrzeć oddzielne ubezpieczenie dla swojego rzeczownika lub rozszerzyć swoje ubezpieczenie OC o te ryzyka.

Przedmiotem tego ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna rzeczownika patentowego za szkody, które zostały wyrządzone przez ubezpieczonego przy świadczeniu pomocy w sprawach własności intelektualnej i przemysłowej. Obejmuje ona odpowiedzialność za wyrządzone wskutek działania lub zaniechania szkody rzeczownika (ubezpieczonego) podczas trwania ochrony ubezpieczeniowej.

Ubezpieczenie, potwierdzone polisą OC, musi zostać zawarte nie później niż jeden dzień przed rozpoczęciem działalności zawodowej w kancelarii patentowej lub zawarcia umowy cywilnoprawnej o świadczenie pomocy. Minimalna suma gwarancyjna OC wynosi 50 tys. euro w odniesieniu do jednego zdarzenia oraz wszystkich zdarzeń, których następstwami objęte są umowy ubezpieczenia OC.

Obowiązkowe ubezpieczenie OC zgodnie z rozporządzeniem ministra finansów z 20 lipca 2011 r. nie obejmuje: szkód wyrządzonych rodzinie lub bliskim, szkód wyrządzonych po skreśleniu z listy rzeczowników patentowych i wynikających z zapłaty kar umownych oraz szkód powstałych na skutek działań wojennych, rozruchów, zamieszek oraz aktów terroru.

Ubezpieczenie OC obejmuje wszystkie szkody wyrządzone przy świadczeniu pomocy w sprawach własności intelektualnej i przemysłowej, bez możliwości umownego ograniczenia odpowiedzialności ubezpieczającego i ubezpieczyciela. Organem uprawnionym do sprawdzania i przeprowadzania kontroli spełnienia obowiązku ubezpieczenia OC jest Krajowa Rada Rzeczowników Patentowych.

Przy ubezpieczeniu i rozpoznawaniu potrzeb należy zwrócić szczególną uwagę na zakres wykonywanych czynności i do nich dostosować ubezpieczenia nadwyżkowe, klauzule oraz ubezpieczenia dodatkowe.

dr Stanisław Kuta
doradca zarządu
Alwis & Secura

